

АНАЛИЗА БИЛАНСА

Додатак „Народном Благостању“

БРОЈ 8

БЕОГРАД, 22 ФЕБРУАР 1936.

ГОДИНА VIII

Садржај:

Opšta trgovinska banka, Beograd
Zanatlijska kreditna banka a. d., Beograd
Mesarska banka, Beograd

OPŠTA TRGOVINSKA BANKA, BEOGRAD

Ima mnogo akcionarskih društava, koja su u 1931 godini imala nameru da povećaju glavnici. Ukoliko se to nije postiglo u prvoj polovini godine, u drugoj polovini, zbog promjenih prilika, nije se moglo ni ostvariti, tako da je povišenje glavnice odloženo za bolja vremena. Da nema slučaja Opšte trgovinske banke, koja je uspela da svoju nameru privede u delo, mogli bismo kazati da u tom pogledu skoro i nema izuzetaka. Donetu odluku ona je i izvršila, uprkos panici ulagača i nezapamćenom srozavanju kurseva hartija od vrednosti. U vreme koje je bilo najkritičnije za naše novčane zavode Opšta trgovinska banka povećava svoju glavnici sa 5 na 10 miliona dinara. Mislimo da ne treba da se iznosi bolji dokaz za okretnost i energiju bančine uprave. Ona nije samo okretna i energična, već takođe i neobično obazriva. Međutim, naša bankarska kriza izbila je takvom neodoljivom snagom, da su gubici bili neizbežni čak i za Opštu trgovinsku banku. Ali, oni su, razume se, bez komplikacija likvidirani.

U izveštaju Upravnog odbora za 1935 godinu teška vremena više se i ne spominju. Banka je uvek uredno odgovarala svim svojim obavezama. Ukoliko je možda i bilo izvesne uznenirenosti kod ulagača, ona je već odavno prestala. Banka je uglavnom već prebrodila i sve ostale nepovoljne posledice bankarske krize kod nas — i to sopstvenom inicijativom i sopstvenom snagom. I bančina sopstvena sretstva opet su porasla do visine na kojoj su se nalazila krajem 1931 godine. Zašto da se onda i gleda na prošlost, kad postoji opravdana nada da će budućnost biti i lepša i plodonosnija.

Jednom prilikom smo konstatovali da Opšta trgovinska banka liči na mlađog bujnog trgovca kome je žao što mora da zatvori radnju dok spava. Prema tome nije čudo što banka više misli na poslove koji dolaze, nego što govori o onima koji su završeni. Međutim, »Narodno Blagostanje« analizujući bilanse naših vodećih preduzeća ima drukčiji zadatak. Ono proučava i prošlost, da bi na osnovu onoga što je bilo moglo da doneše svoj sud o onom što jeste i što će još biti.

Zbog toga smo u sledećoj tablici sastavili najvažnije bilansne pozicije Opšte trgovinske banke za nekoliko poslednjih godina, jer se iz njih najbolje vidi u kojoj je meri banka pročistila svoju situaciju. Dalje nepoverenje prema zavodima kod kojih su se prilike već uveliko normalizovale, nije umesno.

Račun izravnjanja

Aktiva	1932	1933	1934	1935
u hiljadama dinara				
Gotovina	1.258	1.235	832	870
Eskont	8.625	7.431	4.513	3.379
Zaloge	152	85	27	133
Dužnici	7.562	5.379	8.410	8.552
Efekti	5.132	5.154	5.547	5.699

Vrednost rez. fonda	991	329	479	603
Nameštaj	72	65	58	50
Kurs. razl. papira	300	—	—	—
Kaucije i sl.	41.018	35.623	31.020	33.540
Zbir aktive	65.110	55.301	50.886	52.826
Pasiva				
Glavnica	10.000	10.000	10.000	10.000
Rez. fond	1.074	436	517	625
Spec. fond	—	—	—	400
Fond kurs. razlike	—	—	—	100
Reeskont	5.205	4.472	4.125	3.063
Lombard	—	—	—	—
Ulozi	3.350	2.451	2.635	2.897
Poverioci	4.299	2.279	2.155	1.512
Razna pasiva	164	41	433	689
Obrtni kapital	24.092	19.678	19.866	19.286

Račun gubitka i dobitka

Rashodi				
Prenos dobiti	13	102	—	395
Prih. efekata	437	582	285	258
Kamata	2.084	1.434	1.405	1.163
Provizija	506	473	196	213
Razni prih.	14	—	—	—
Otpis. potraž.	15	14	10	22
Prihodi				
Kamata	1.078	893	665	451
Troškovi	721	414	455	368
Otpis namešt.	8	7	7	8
Nenapl. potraž.	150	988	135	108
Gubitak na pap.	757	3	196	—
Smanj. kurs. razl.	243	300	—	—
Dot. rez. fondu	10	—	44	72
Dot. spec. fondu	—	—	—	400
Tantijema	—	—	—	94
Dividenda	—	—	—	500
Prenos dobiti	102	—	395	50
Zbir prihoda — rashoda	3.069	2.605	1.896	2.051
Nenapl. potr. — otpis fonda —	691	—	—	—
Kurs razl. — otp. fonda	107	—	—	—

Bančin obrtni kapital u toku poslednje tri godine nije se uglavnom promenio i stalno se kreće oko 19,5 miliona dinara. Neobično je povoljan i odnos između sopstvenih i tuđih sretstava, jer na sopstvena sretstva (glavnici i fondove) otpada preko 11 miliona dinara, a na tuđa samo 8 miliona. Kao što smo već spomenuli, glavnica je do 1931 iznosila samo 5 miliona. Te godine je povećana na 10 miliona i nije se više menjala. Krajem 1935 postojala su dva fonda: rezervni, koji je bio iskazan sa 1.065.000, i specijalni rezervni fond koji je iznosio 107 hiljada dinara. Zbog otpisa nenaplativih potraži-

vanja i gubitaka na kursu hartija od vrednosti, otpisuje se specijalni rezervni fond u celosti, a i zakonski rezervni fond redovno se smanjuje do 1933, kada je bio iskazan sa 436 hiljada dinara. U toku sledeće dve godine zakonski rezervni fond povećava se dotacijama iz dobitka i svojim sopstvenim prihodom za oko 100 hiljada dinara godišnje, tako da krajem 1935 iznosi 625 hiljada. Iz dobitka ostvarenog u 1935 godini opet se obrazuju specijalni rezervni fond, u koji se unosi 400 hiljada dinara, i fond za kursne razlike hartija od vrednosti koji je iskazan sa 100 hiljada. Da nije bilo ovako bogatog dotiranja fondova, banka je mogla za 1935 isplatiti i dividendu od 10%. Akcionari su ipak dobro uradili, kad su se zadovoljili sa dividendom od 5%, jer se banka na taj način obezbeđuje protiv svake eventualnosti.

Poverioci po tekućim računima smanjeni su sa 2,15 na 1,51 milion dinara. Banka je u još jačoj meri sopstvenom inicijativom reducirala iskorušenje svog reeskontnog kredita, jer joj za finansiranje njenih starih poslovnih prijatelja nije trebalo više toliko tuđih sretstava, a novim komitentima krediti su odobravani samo u najopravdanim slučajevima. »U toku prošle godinе, veli bančina uprava, stavljali smo našim stalnim komitentima potrebna novčana sretstva uvek na raspoloženje, a nove kredite smo sa najvećom obazrivošću odobravali.«

Mora se zabeležiti da ulozi na štednjу od 1933 opet rastu. U 1935 oni iznose 2,89 miliona dinara prema 2,45 miliona krajem 1933. Porast iznosi 446 hiljada dinara. On nije naročito velik, ali nam ipak jasno dokazuje da su ulagači već načisto s tim, kome su poverili svoj novac. S druge strane treba imati i to u vidu, da je banka često odbijala priliv uloga od novih ulagača »zbog nepovoljnih prilika za plasiranje«, odnosno zbog svoje suzdržljivosti u odobravanju novih kredita.

Najjaču poziciju aktive čine dužnici po tekućim računima, koji su krajem 1935 godine iskazani sa 8,55 miliona dinara. Iza tekućih računa kod nas obično se kriju najraznovrsnije kreditne operacije. Tu se često knjiže i eskontovane menice koje se ne nameravaju dati u reeskont, zajmovi na zaloge itd. U većini slučajeva danas daju vrlo dobro pokriće i dužnici po tekućim računima, tako da sigurnost obično ne zastaje iza sigurnosti eskontovanih menica. Inače, i pozicija dužnika po tekućim računima bila je najslabija u 1933 godini. Zajmovi na zaloge igraju sasvim sporednu ulogu. Krajem 1935 oni iznose 133 hiljade prema 27 hiljada u 1934 i 85 hiljada u 1933 godini. Krajem 1935 menični portfelj iznosi 3,8 miliona dinara prema 4,5 miliona u prethodnoj godini. Interesantno je podvući da menični zajmovi sistematski opadaju. Povećanje sa 6,66 miliona u 1931 na 8,62 u 1932 je samo slučajno, a potiču uglavnom otuda, što su u 1932 neka potraživanja po tekućim računima pretvorena u eskont.

Skoro cela jedna trećina bančinog obrtnog kapitala krajem 1935 bila je uložena u hartije od vrednosti, koje su iskazane sa 6,3 miliona. U našim ranijim analizama mi smo imali prilike da konstatujemo, da je Opštа trgovinska banka bila prva među prestoničkim bankama, koja se je jače angažovala u trgovinu hartijama od vrednosti, bilo kupovanjem hartija za sopstven račun, bilo kao komisionar. Procentualni odnos između obrtnog kapitala i hartija od vrednosti jedva se promenio u toku poslednjih 5—6 godina. To znači da bančina uprava smatra, uprkos gubicima pretrpljenim na kursnoj razlici u 1931 i 1932 godini, da trgovina efektima može da bude ipak izvor prihoda za okretnije banke, kao što je to i Opštа trgovinska banka. I mi smatramo da će na kraju krajeva ipak dobro proći zavodi koji se budu specijalizovali u trgovini hartijama od vrednosti. Uostalom, kad bi se sabralo sve što je banka na tom poslu izgubila i zaradila, gubitak bi bio relativno neznatan. Inače, u sastavu njenog portfelja nalaze se samo prvaklasi i dobro odabrani papiri. Kao što se vidi iz

detaljnog i savesno izrađenog spiska koji bančina uprava daje u svom izveštaju, najjači deo otpada na akcije Narodne banke i na državne hartije od vrednosti. Pored toga nalazi se još 11.609 akcija Niške trgovacke banke i 800 akcija fabrike aeroplana Rogožarski a. d.

U prošloj godini povećani su prihodi od provizija sa 196 na 213 hiljada dinara. Nasuprot tome, aktivna kamata je smanjena sa 1,40 na 1,16 miliona, a prihodi od efekata sa 285 na 258 hiljada dinara. U vezi s maksimiranjem kamatnih stopa smanjen je i izdatak na pasivnu kamatu sa 665 na 451 hiljadu dinara. Izvršena je, najzad, i osetna redukcija režijskih troškova. S druge strane, među rashodima ne pojavljuje se više ni gubitak na kursnoj razlici hartija od vrednosti, tako da je prošle godine mogao da se iskaže čist dobitak od 722 hiljade. Kad se tome doda prenos dobitka iz 1934 godine od 395 hiljada dinara, celokupni dobitak iznosi 1 milion 116 hiljada dinara. Tome treba dodati prenos rezervnog fonda od 35 hiljada i dobitak na kursu hartija od vrednosti od 100 hiljada, koji je upotrebljen za obrazovanje istoimenog fonda u pasivi.

Iskazani dobitak ovako je podeljen: 72 hiljade rezervnom fondu, 400 hiljada specijalnom rezervnom fondu, 94 hiljade za tantijeme članovima oba odbora i činovnicima, 500 hiljada akcionarima kao 5% dividenda, a 50 hiljada je preneto na novi račun.

U upravi Opštа trgovinske banke, Beograd, nalaze se sledeća gospoda: Radisav J. Jovanović-Resavac, predsednik; Aleksandar J. Jovanović-Resavac, potpredsednik; Vaso Knežević, Jaša Alkalaj, Dobrivoje T. Lazarević, Marko Albahari, Mihajlo Lukarević i Dr. Dragoslav O. Blagojević, članovi. U nadzornom odboru su g. g.: Mića Crvčanin, Aron A. Alkalaj, Milutin Lj. Mojović, Jovan D. Živadinović i Dušan B. Živković. Direktor banke je g. Aleksandar S. Borisavljević.

ZANATLIJSKA KREDITNA BANKA A. D., BEOGRAD

Bankarska kriza, odnosno panično podizanje uloga počelo je u drugoj polovini 1931. Ono nije moglo mimoći ni Zanatlijsku kreditnu banku. Međutim, ona je sjajno prošla kroz sve teškoće, kojima su izloženi naši novčani zavodi. Jedan od glavnih razloga je u tome, što se banka nalazi u rukama vrlo sposobnih i veštih bankara, koji su umeli da plasiraju poverena im sredstva sigurno i likvidno. S druge strane i struktura bančine pasive bila je uvek neobično zdrava. Tako je, na primer, u 1930, poslednjoj godini pre izbijanja bankarske krize, odnos između bančinih sopstvenih i tuđih sretstava bio 3 prema 2. To znači da je banka uvek radila pretežno sopstvenim sretstvima. Ulozi na štednjу iznosili su tada 3,45 miliona. U bilansu sledeće 1931 godine oni su iskazani sa 1,27 miliona. U vezi sa prvom navalom ulagača ulozi su, dakle, smanjeni za oko 2,2 miliona odnosno za 2/3. Isplata je izvršena bez teškoća i bez odugovlačenja.

Zbog maksimiranja kamatne stope, u 1934 godini dolazi do novog odliva uloga od 450 hiljada. Međutim, prošle godine ulozi su opet porasli za preko 400 hiljada. Dakle, i ulagači uviđaju da se njihovim novcem obazrivo rukuje, pa ga vraćaju banchi uprkos smanjenju kamatne stope. Da su prilike u banchi i inače normalizovane, potvrđuje nam izveštaj bančinog Upravnog odbora za 1935 godinu. Uprava veli: »Naši poslovni u prošloj godini tekli su normalno. Bančni dužnici, po svima vrstama kredita, odazivali su se vrlo dobro svojim obavezama... Banka je u prošloj godini imala vrlo mali broj protestovanih menica, koje su većinom posle kratkog vremena regulisavane bez utuživanja. Utuženo je svega pet menica u ukupnom iznosu od 29.250 dinara.«

Kretanje glavnih bilansnih pozicija Zanatlijske kreditne banke za poslednje četiri godine pokazuje nam sledeća tablica:

Račun izravnjanja

Aktiva	1932	1933	1934	1935
	u hiljadama	dinara		
Gotovina	275	315	420	665
Ček. rač. Pošt. šted.	115	55	2	6
Menice	3.679	3.331	2.579	3.214
Zajmovi na zaloge	2.368	2.729	2.845	2.667
Nepokretnosti	3.578	3.574	3.574	3.574
Nameštaj	90	91	75	70
Hartije od vredn.	151	351	366	228
Hartije rez. fonda	479	485	642	700
Razna aktiva	174	83	8	11
 Pasiva				
Glavnica	5.000	5.000	5.000	5.000
Fondovi bančini	1.563	1.682	1.748	1.846
Fond osig. služb.	—	—	18	21
Ulozi na štednju	1.042	1.256	793	1.212
Tekući računi	168	179	183	118
Reeskont	1.791	1.728	1.610	1.934
Pošt. štedionica	131	36	—	—
Drž. hip. banka	675	655	632	605
Neispl. dividenda	117	9	4	4
Porez na rente	3	3	2	2
Prenosna kamata	59	44	89	90
Tantijema	61	61	51	43
Dividenda	300	300	250	250
Razna pasiva	—	—	—	11
Zbir bilansa	16.254	18.972	17.517	19.576

Račun gubitka i dobitka

Rashodi				
Kamata	285	286	247	180
Troškovi	662	689	590	587
Otpis nameštaja	9	9	8	8
Otpis nenapl. potraž.	372	316	303	117
Otpis 1933/34	—	—	—	223
Cista dobit	406	405	338	329
Prihodi				
Oporez prih. 1933 i 1934 g.	—	—	—	228
Kamate i proviz.	1.286	1.288	745	739
Kirija	415	348	373	316
Razni prihodi	16	70	65	—
Prihod od hart. od vred.	—	—	55	27
Kursna razl. hartija	—	—	248	85
Napl. otpis. potraž.	—	—	—	50
Zbir prihoda — rashoda	1.734	1.786	1.487	1.445

Ako posmatramo najpre pasivu, primetićemo pre svega da sopstvena sretstva u toku poslednje četiri godine imaju neispredanu tendenciju povećanja. Bančini fondovi prosečno se povećavaju godišnje za 100 hiljada dinara. Sa 1,56 miliona krajem 1932 oni su porasli na 1,85 miliona krajem prošle godine.

Ako se izuzme privremeno smanjenje uloga u 1934 g., promene kod tuđih sretstava su minimalne. Dug kod Državne hipotekarne banke smanjuje se u visini anuiteta, a krajem 1935 iznosi još svega 605 hiljada dinara. Obaveza prema Poštanskoj štedionici je likvidirana još u toku 1934, a u prošloj godini baci više nije bilo potrebno da se služi tim kreditom. Reeskontni kredit krajem 1935 iznosi 1,93 miliona. U odnosu na prethodnu godinu postoji povećanje od 324 hiljade dinara.

Međutim, ako se uzme u obzir da je krajem 1931 godine banka po ovom kreditu dugovala Narodnoj banci 2,36 miliona, videće se da se ona i ovde sve više oslanja na svoju sopstvenu snagu. Inače, pomenuto povećanje reeskontnog kredita u 1935 godini nije izazvano potrebotom da se odgovori zahtevima ulagača, već željom banke da ne ostavi bez kredita trgovce i druge privrednike, koji su ga kod nje tražili dajući sigurna pokrića.

Povećanje zbira bilansa sa 17,51 miliona u 1934 na 19,57 miliona u 1935, kao i promene u aktivi takođe su dokaz nastojanja bančine uprave, da zadovolji u što većoj meri opravdane potrebe privrede za kreditima. Tako su, na primer, u prošloj godini menični krediti povećani za preko 600 hiljada dinara, sa 2,58 na 3,21 miliona dinara.

Zajmovi na zaloge u vreme krize svakako su likvidniji od meničnih. Oni su u toku 1935 godine ipak reducirani od 2,84 na 2,66 miliona. To dolazi otuda što je banka uglavnom prestala da daje zajmove na zalogu magacinskih stvari, jer je režija kod ovih poslova vrlo velika i oni postaju nerentabilni. U toku 1935 u zalogu su primane samo hartije od vrednosti i dragocenosti.

Bančina gotovina krajem 1935 godine iznosi 670 hiljada prema 420 hiljada krajem prethodne godine. Time se može odmah isplatiti 50% svih uloga na štednju. To znači da banka ne žali izvestan gubitak na kamati, ako je on u stanju da je obezbedi od svakog iznenađenja. U današnjim vremenima koja su još uvek teška, iako ne u istoj meri kao 1931 ili 1932 godine, takva poslovna politika zасlužuje samo pohvalu.

Od ostalih pozicija u aktivi treba još spomenuti samo nepokretnosti i hartije od vrednosti. Nepokretnosti predstavljaju najveći plasman, a iskazuju se nepromenjeno sa 3,57 miliona dinara. Izvesne prostorije u bančinoj zgradi izdate su pod kiriju, što je donelo bruto-prihod od 316 hiljada dinara. Hartije od vrednosti krajem 1935 godine iznose 928 hiljada prema 1 milion 8 hiljada u prethodnoj godini. To znači da je jedan deo hartija od vrednosti prodat. Banka je u 1934 na kursnoj razlici imala dobitak od 248 hiljada. Kao što se vidi, ona je požurila da jedan deo tog dobitka odmah realizuje. Inače, u 1935 na kursnoj razlici hartija od vrednosti postignut je i novi dobitak od 85 hiljada.

Iz računa gubitka i dobitka vidimo, da bruto prihodi opadaju. To je prvenstveno prouzrokovano opadanjem prihoda od kamata i provizija. U 1935 smanjenje ove pozicije je neznatno, ali je ona u 1934 godini pala sa 1,28 miliona na 745 hiljada. U 1935 manji je i dobitak na kursnoj razlici hartija od vrednosti. Međutim, to je sve nadoknađeno, s jedne strane smanjenjem rashoda na kamate, a s druge strane time što je mogao da bude reducirani i otpis nenaplativih potraživanja. Ovaj otpis iznosi u 1935 godini 340 hiljada prema 303 hiljade u prethodnoj godini. Izgleda, dakle, da su otpisi čak povećani. Ali, to nije tačno. Otpis u 1935 iznosi, naime, samo 117 hiljada, a ostatak od 223 hiljade dinara odnosi se na ranije godine. Poreske vlasti prilikom revizije razreza poreza nisu priznale otpise dubioznih menica i nekih hartija od vrednosti u iznosu od 228 hiljada dinara, koje je bančina uprava izvršila na kraju 1932 god. Zbog toga su ti otpisi morali da se storniraju, tako da se u bilansu za 1935 godinu taj iznos javlja kao dobitak. Međutim, kako su ta potraživanja stvarno nenaplativa, banka ih je u prošloj godini opet morala uneti kao otpis među rashode.

Posle povećanja bančnih fondova za 98 hiljada dinara, ostao je čisti dobitak od 296 hiljada. Od toga je dotirano fondu za osiguranje bančnih službenika 3,29 hiljada i odvojeno je za tantijemu 42,76 hiljada, tako da je za podelu akcionarima ostao iznos od 250 hiljada dinara, što znači da se za 1935 isplaćuje dividenda od 5%.

U upravi Zanatljske kreditne banke u Beogradu nalaze se za 1935 godinu sledeća g. g.: Radomir Milačević, presednik; Oto Lorenc, Dušan Stojadinović, Stojan Veljković, Velizar Barić, Krman Vitorović i Tadija V. Ilić, članovi. U Nadzornom odboru bila su g. g.: Isidor D. Vitorović, kao presednik; Radojan Lj. Maksić i Sreten Milačević, kao članovi. Direktor banke je g. Tadija V. Ilić.

MESARSKA BANKA, BEOGRAD

Upravni odbor Mesarske banke pripremio je ove godine bančnim akcionarima jedno prijatno iznenađenje. Na zboru održanom 9 februara o. g. predloženo je da se za 1935 isplati dividenda od 50 dinara po akciji odnosno 10%. U 1930 banka je isplatila dividendu od 6%, a u 1934 godini 8%. Kao što se vidi, konačni rezultat poslovanja svake godine je sve povoljniji. Šta više, dividenda za 1935 veća je čak i od one koja je isplaćena za 1930, tj. za poslednju godinu pre izbijanja bankarske krize.

Iz bančnog izveštaja za prošlu godinu vidimo, da se stišala i uzbuna kojoj su prošlih godina podlegli nervi ulagača. Njihovo poverenje u novčane ustanove polako se opet vraća. S druge strane popušta i stagnacija u poslovima. I činjenica da je u 1935 naš izvoz bio veći od izvoza u ranijim godinama ima naročiti značaj za Mesarsku banku, jer je ona i posle 30 godina rada ostala verna svome prvo bitnom zadatku. Osnovana je 1905 iz dva razloga. Prvi se sastojao u nepovoljnom stanju mesarskih kredita u Beogradu. Iako je u Beogradu već bilo mesara jakih kapitalom, ipak su oni teško dobijali bankarske kredite. Morala se osnovati naročita banka, koja će imati više razumevanja za kreditne potrebe svojih esnaflija. Drugi motiv je u vezi sa prvim, a leži u tadanjoj trgovinsko-političkoj situaciji Srbije. Zbog šikana kojima je od strane Austro-Ugarske bio izložen srpski izvoz žive stoke, trebalo je stvoriti mogućnost za izvoz stočarskih proizvoda, koji su manje podložni kvaru i time omogućavaju emancipaciju od austro-ugarskog tržišta. Mesarska banka, mesari i trgovci stočnim proizvodima trebali su da reše taj zadatak.

Nema više ni Austro-Ugarske ni njenih šikana. Međutim, Mesarska banka verna svojoj tradiciji bavi se još uvek odobravanjem kredita mesarima i izvoznicima stoke i stočnih proizvoda. Taj je zadatak i danas neobično težak i delikatan, jer se naš izvoz mora boriti s novim smetnjama i zabranama s kojima se susreće u zemljama uvoznicama. Kada akcionari pri takvoj situaciji, uprkos teškoćama izvoza i bankarskoj krizi, naplate dividenu od 10%, oni moraju to da zahvale samo bančinom bogatom iskustvu i dugogodišnjoj praksi.

Banka je u toku 1935 finansirala izvoz žive stoke za Austriju i Čehoslovačku, kao i izvoz zaklanih svinja za Nemačku. Zbog sankcija morao je sasvim prestati izvoz goveda za Italiju. Inače, kako su bančini uslovi pri posredovanju izvoza povoljni, i u prošloj godini se znatno povećao broj izvoznika koji su joj se obraćali za posredovanje.

Glavne bilansne pozicije Mesarske banke za nekoliko poslednjih godina ovako izgledaju:

Račun izravnjanja

Aktiva	1930	1933	1934	1935
u hiljadama dinara				
Gotovina	1.123	2.577	1.424	216
Menice	7.028	2.672	2.847	2.974
Lombard	715	27	5	4
Tekući rač.	10.539	6.578	6.969	9.103
Hart. od vred.	4.154	2.299	2.214	2.659
Nepokret.	1.977	153	153	112
Nameštaj, pribor	258	23	21	21
Pasiva				
Glavnica	5.000	5.000	5.000	5.000
Rezerve	2.877	1.262	1.517	1.683
Penz. fond	61	73	19	33
Ulozi	9.348	3.895	3.583	3.767
Tekući rač.	577	1.729	1.981	1.316
Reeskont	4.922	1.997	992	2.643
Razna pasiva	59	10	58	41
Tantijema	77	63	84	105
Dividenda	350	300	400	500
Obrtni kapital	23.273	14.329	13.634	15.088
Garancije, kaucije	33.741	26.383	26.173	28.531

Zbir bilansa	57.014	40.712	39.807	43.619
Dividenda	7%	6%	8%	10%
Račun gubitka i dobitka				
Rashodi				
Kamata	911	—	330	236
Troškovi	592	1.402	583	686
Dobitak	552	417	560	699
Prihodi				
Kamata	1.198	1.048	890	821
Provizija	403	394	207	193
Nepokret.	262	92	88	40
Hart. od vred.	192	253	183	549
Vanredni	—	32	105	18
Zbir prihoda	2.055	1.819	1.473	1.621

Dejstvo bankarske krize na bančino poslovanje ogleda se u smanjenju obrtnog kapitala. Sa 23,27 miliona u 1930 on postepeno opada na 13,63 miliona u 1934. Posle toga obrtni kapital opet raste i krajem 1935 godine iznosi 15,08 miliona dinara. Slično se kreću i bančini fondovi. Sa 2,87 miliona u 1930 oni su smanjeni na 1,26 miliona u 1933. Ovo smanjenje potiče uglavnom otuda, što se u 1931 zbog pada kurseva harđija od vrednosti morao otpisati »Fond razlike na kursu bančnih papira«, koji je u bilansu za 1930 iskazan sa 1,51 milion dinara. U 1934 bančni fondovi su opet povećani za 255 hiljada, a u prošloj godini za 166 hiljada dinara.

Najveći pad zabeležen je kod uloga, koji su smanjeni za skoro dve trećine, sa 9,34 miliona u 1930 na 3,58 miliona u 1934 godini. Banka se nije koristila moratorijalnom zaštitom, pa je sasvim prirodno da su ulozi u 1935 opet porasli. U toku 1935 u jačoj meri je iskorišćavan i reeskontni kredit kod Narodne banke, jer je Mesarska banka smatrala da ne treba bez opravdanih razloga ograničavati finansiranje likvidnih poslova i sigurnih izvoznika.

Najjaču poziciju u aktivi pretstavljaju krediti po tekućim računima. Oni su u prošloj godini povećani za preko 2 miliona dinara, sa 6,9 na 9,1 miliona dinara. Međutim, još nije dostignuto stanje iz 1930 godine, u kojоj su bili iskazani sa 10,5 miliona dinara. U stvari, pozicija tekućih računa bila je najjača u 1931 godini. Ali ona se tada nije odnosila samo na odobrene kredite, već je obuhvatala i bančino potraživanje od Beogradske opštine, kojoj je banka prodala svoje imanje na Karaburmi za 6,78 miliona, od čega su odmah primljena 2 miliona, a ostatak je unet na tekući račun u aktivu. Opština je isplatila svoj dug u toku 1932 godine.

Lombardni zajmovi stvarno se više i ne odobravaju, a zajmovi po eskontu menica od 1933 g. opet postepeno rastu. Pada u oči da su zajmovi po tek. računima 3 puta veći od meničnih zajmova. Bančina uprava smatra sasvim pravilno, da ne treba naročito forsiрати eskontne kredite, kada se menice ne nameravaju dati u reeskont. Naime, kamata po tekućim računima je veća, a ni sigurnost nije manja, jer se banki redovno daju dobre garancije.

Pogledamo li sada Račun gubitka i dobitka, videćemo da je u prošloj godini smanjenje prihoda od kamate i provizije srazmerno neznatno. Prihod od hartija od vrednosti je jako porastao. U 1935 on iznosi 549 hiljada dinara. Kao što se vidi, banka postepeno nadoknađuje gubitak koji je pretrpljen u 1931 godini zbog pada kurseva. U vezi sa postepenim i opreznim proširivanjem poslovanja, u 1935 porasli su i troškovi za oko 100 hiljada, sa 583 na 686 hiljada dinara. Nasuprot tome, rashodi na kamate smanjeni su za oko 100 hiljada dinara. To je izazvano maksimiranjem kamatnih stopa.

U upravi banke nalaze se sledeća gospoda: Demča Stojanović, predsednik; Branko Starčević, Rada V. Lukić, Krsta Ginović, Momir Bojović, Bora Kostić i Mihajlo Stefanović, članovi. U nadzornom odboru su gospoda: Joksim K. Vuković, Đorđe Popara, Nastas Savić i Spira C. Petrović. Upravnik banke je g. Budimir N. Pejović.